

Democratie in de steigers? (1)

De Pendule van Ed. van Thijn

RUDY B. ANDEWEG

In 1967 schreef Ed. van Thijn, 33 jaar oud, net in de Tweede Kamer gekozen na zes jaar bij de Wiardi Beckman Stichting gewerkt te hebben, een bijdrage in een onooglijk klein blauw bundeltje. Het is naar mijn oordeel een van de belangrijkste publicaties over de toekomst van de democratie die in ons land zijn verschenen¹. Voor wie het nu leest zijn de analyses over ons partijstelsel en over de aard van onze partijorganisatie verrassend actueel. Het gaat mij hier vooral over de door Van Thijn in dit vrijwel vergeten artikel ontwikkelde visie op de Nederlandse democratie.

Nederland, zo stelde Van Thijn in zijn bijdrage, is een *waaier-democratie*. Er zijn partijen die regeren, maar de oppositie is versnipperd over partijen van links en rechts: 'Een toenevende ontevredenheid over het gevoerde beleid krijgt niet de kans zich in positieve zin te richten op een herkenbaar alternatief en waaiert uit (...) Een explosie van onbehagen bij de verkiezingen leidt, bij gebrek aan een alternatief, niet tot een aflossing van de wacht. Het beleid wordt voortgezet, maar de democratie wankelt' (p.56).

22 Dat is een gevaarlijke situatie, want als dat zo doorgaat verwordt de waaierdemocratie tot een *tangdemocratie*. Als onvrede niet leidt tot ander beleid zullen de uiteinden van de waaier zich uiteindelijk verharderen tot anti-systeem partijen en 'de democratie komt in de tang te zitten die langzaam wordt dichtgeknepen. Een explosie van onbehagen bij de verkiezingen kan leiden tot een

Over de auteur Rudy Andeweg is hoogleraar Politieke Wetenschap aan de Universiteit Leiden

Noten Zie pagina 27

wisseling van het beleid, maar met het beleid wisselt de democratie. Weimar en de Vierde Franse Republiek zijn hiervan de voorbeelden.' (p.56)

De enige remedie is het creëren van een *pendule-democratie*, waarin een geloofwaardige oppositie klaar staat om het roer over te nemen. Dan kan 'een zich ophopende ontevredenheid onder de kiezers over het gevoerde beleid zich bij de verkiezingen in positieve zin ontladen. Elke verkiezing kan een aflossing van de wacht ('a swing of the pendulum') tot resultaat hebben. Een explosie van onbehagen bedreigt het beleid, niet de democratie. Het beleid wordt omgebogen, de democratie voortgezet' (pp.55-56).

Alleen hervorming tot een pendule-democratie kan voorkomen dat de Nederlandse waaierdemocratie afglijdt tot een tangdemocratie. Maar, zo maande Van Thijn in 1967: 'De tijd dringt. Onze democratie schreeuwt om een radicale vernieuwing. Het afglijdingproces kan misschien nog worden gestuit als binnen enkele jaren wordt ingegrepen. (...) De verkiezingen van 1971 vormen een onvermijdelijke deadline'. (pp.72-73).

In dat licht is het een hele opluchting dat anno 2002 — 36 jaar na Van Thijns waarschuwing dat het vijf voor twaalf was, en 32 jaar na zijn 'onvermijdelijke deadline' — bij het afscheid van diezelfde Van Thijn als hoogleraar een symposium georganiseerd kan worden over de vraag of de democratie 2020 wel zal halen... Jarenlang vormde Van Thijns alarmistische vertoog over waaier-, tang- en pendule-democratie dan ook een dankbare basis voor examenopgaven voor Leidse studenten politicologie: de tekst

Democratie in de steigers? Rudy Andeweg *De Pendule van Ed. van Thijn*

vormde als het ware een tekening van Escher, alles in de analyse lijkt logisch op elkaar aan te sluiten. Toch klopt het eindresultaat niet. Waar zit de fout?

TWEE VISIES OP DEMOCRATIE

De fout in Van Thijns redenering is mijns inziens dat hij er van uit ging dat er één ideale en universeel toepasbare democratievorm is. Democratie definieert Van Thijn als 'een wankel evenwicht tussen feitelijke en potentiële besluitvormers die elkaar onder controle houden. De vraag naar welke kant de balans zal doorslaan wordt beslist bij verkiezingen. Door de kiezer' (p.55). Politicologen horen in dat citaat de echo van Joseph Schumpeters beroemde definitie van democratie als een systeem waarin regeringsmacht verkregen wordt in een concurrentiestrijd om de gunst van de kiezer². Van Thijn was dan ook een leerling van Hans Daudt, de bezorger van Schumpeter in het Nederlands. Het verheffen van uitsluitend deze definitie tot alleen zaligmakend heeft niet alleen bij Van Thijn tot komisch foutieve conclusies geleid. Gerard van Westerloo mocht recentelijk een vergelijkbare maar nog verbluffender blikvernaauwing constateren bij diverse geleerde commentatoren die hem lieten optekenen dat Nederland helemaal geen democratie is!³

Expliciet wees Van Thijn bijvoorbeeld die andere definitie van democratie af, waarin democratie gekarakteriseerd wordt als de afwezigheid van tirannie. In hun debatten over de te schrijven Amerikaanse grondwet wezen Federalisten als Madison er al op dat de twee definities elkaar kunnen bijten: voor hen was democratie de afwezigheid van elke tirannie, ongeacht of de tiran één persoon was, of een minderheid — een oligarchie, ... of zelfs de meerderheid van de bevolking! Elke concentratie van macht in dezelfde handen, 'whether or only a few, or many, and whether hereditary, self-appointed, or elective, may justly be pronounced the very definition of tyranny' (*Federalist papers* 47; mijn cursivering). Want, 'If a majority be united by a common inte-

rest, the rights of the minority are insecure' (*Federalist papers* 51). Als er in een samenleving hechte en min of meer vast omliggende minderheden bestaan beweegt de pendule van Van Thijns Schumpeteriaanse democratie immers niet heen en weer, dan is er geen wisseling van de wacht en van beleid. Dan zijn bepaalde minderheden min of meer permanent uitgesloten van deelname aan de macht. Uiteindelijk kan ook een explosie van onbehagen bij zo'n minderheid de democratie bedreigen. Weimar en de Franse Vierde Republiek zijn dan ook niet de enige afschrikwekkende voorbeelden; het vooroorlogse Oostenrijk of het Noord-Ierland van voor het Good Friday Agreement leren ons heel andere lessen. Naast Van Thijn en de door Van Westerloo bezochte dogmatische Schumpeterianen zijn er dan ook geleerden, zoals Arend Lijphart en G. Bingham Powell, die beweren dat de beste democratie er een is waarin de macht juist niet geconcentreerd wordt bij de vertegenwoordigers van de meerderheid, maar waarin vertegenwoordigers van zoveel mogelijk maatschappelijke groepen deel hebben aan de macht: een proportionele of consensus-democratie⁴.

Het debat over de beste democratievorm zoals het tussen deze twee kampen gevoerd wordt lijkt mij tamelijk vruchteloos omdat beide ervan uitgaan dat hun favoriete democratievorm evenzeer van toepassing is op elke samenleving. Een Schumpeteriaanse of Van Thijnse pendule-democratie heeft als groot voordeel dat gezagsdragers door de kiezers ter verantwoording kunnen worden geroepen en kunnen worden afgerekend op het gevoerde beleid, maar heeft als nadeel dat bepaalde bevolkingsgroepen soms langdurig zijn buitengesloten en zich niet meer herkennen in het beleid. Het grote voordeel van een Lijphardiaanse consensusdemocratie is dat vrijwel alle bevolkingsgroepen iets van hun belangen en levensbeschouwing terugzien in het gevoerde beleid, maar daar staat het nadeel tegenover dat onvrede met het beleid geen wisseling van de wacht bewerkstelligt. De keuze tussen die twee combinaties van voor- en nadelen hoeft echter niet louter een kwestie van persoonlijke smaak

Democratie in de steigers? Rudy Andeweg *De Pendule van Ed. van Thijn*

te zijn als we haar ontdoen van claims op universele geldigheid.

Voor sommige samenlevingen wegen bepaalde nadelen immers zwaarder, en bepaalde nadelen minder zwaar, dan voor andere samenlevingen. De aard van de samenleving moet dan ook bepalend zijn voor de keuze voor een pendule-democratie of voor een consensus-democratie. Dat laat zich goed illustreren aan de hand van Van Thijns pleidooi voor de pendule-democratie. In 1967, toen Van Thijn dat schreef, waren weliswaar de eerste scheurtjes in de verzuiling net zichtbaar geworden, maar was de Nederlandse samenleving nog steeds verdeeld in hechte minderheden. Leaders kwamen voort uit die minderheden, deelden de belangen en waarden van die minderheden en konden zo namens hun minderheid spreken. Ze gingen met een min of meer duidelijk mandaat de onderhandelingen met leaders van andere minderheden in, op zoek naar een grootste gemene deler. Electorale competitie achteraf had geen enkele zin, want kiezers zaten nog betrekkelijk vast aan hun zuil en de pendule kreeg geen zwaairuimte.

Nu is de samenleving echter drastisch veranderd. De hecht georganiseerde minderheden zijn niet meer; de samenleving is geïndividualiseerd, ge-decollectiviseerd, gefragmenteerd, vergruisd (kies zelf uw favoriete cliché). Burgers hebben niet langer één overheersende identiteit (als gereformeerde, of arbeider), maar hebben meerdere identiteiten waartussen van context naar context razendsnel geschakeld wordt. Er bestaan geen achterbannen meer en dus kunnen leaders niet meer namens achterbannen optreden. Bij verkiezingen is de stemkeuze een momentopname, en al is de sluitertijd daarvan nog zo klein, de foto is altijd bewogen. Er is geen sprake meer van een beleidsmandaat, ook al beroepen politici zich nog dagelijks op de fictie daarvan. Onvermijdelijk is de verkiezingsuitslag zo steeds minder een uitspraak over wat in de komende vier jaren moet gebeuren, en steeds meer een uitspraak over wat in de afgelopen vier jaren fout is gegaan. De literatuur spreekt over een verschuiving van prospectief naar retrospectief stem-

men, van *ex ante* controles van kiezers over gekozenen naar *ex post* controles, van mandaat naar *accountability*, van *voting into office* naar *throwing the rascals out*.

PAARS EN DE PENDULE

Dat is exact het soort situatie dat vraagt om een pendule-democratie. In Van Thijns artikel gaat het nooit over een mandaat, een partijprogramma of een ideologie: 'Niet het uitdragen van beginselen, het bijhouden van volksgroepen, het verzoenen van tegenstellingen, het nastreven van idealen dient het primaire doel te zijn van ons partijpolitiek organisatiepatroon' (p.61); het gaat om het effect geven aan onvrede over het beleid. 2002 heeft ons met de neus op de feiten gedrukt: als je, zoals onder Paars (en vooral onder Paars II), geen oppositie meer hebt binnen het systeem leidt onvrede met het beleid onherroepelijk tot oppositie van buiten het systeem. Daarom was 2002 ook door diverse politicologen tevoren 'voorspeld'. Zo schreef Jacques Thomassen in 2000:

'Als (...) onvrede met het beleid geen natuurlijke uitweg naar een geloofwaardige oppositie kan vinden, zal dat niet onmiddellijk tot de bestorming van de Bastille leiden, maar de opkomst van een landelijke pendant van stadspartijen als in Utrecht en Hilversum valt bepaald niet uit te sluiten. Integendeel, hun vertegenwoordigers hebben zich al op landelijk niveau gemeld. En hoewel iedere internationale vergelijking ongetwijfeld mank gaat, het kan geen kwaad te bedenken dat de opkomst van de FPÖ in Oostenrijk niet uitsluitend te verklaren valt uit ultra-rechtse sympathieën onder de bevolking. Jörg Haider is er ook in geslaagd het groeiend ongenoegen over het kartel van SPÖ en ÖVP dat na de Tweede Wereldoorlog politiek en openbaar bestuur in Oostenrijk heeft gedomineerd, te mobiliseren.'⁵

en zelf schreef ik, ook in 2000:

Democratie in de steigers? Rudy Andeweg *De Pendule van Ed. van Thijn*

'Without the function of bridging social divisions through compromise, consensus government may run the risk of degenerating into a political cartel. Without true opposition within the system, the only opposition possible will be against the system. The recent rise of the populist Right in consensus democracies such as Austria, Belgium and Switzerland is fuelled at least in part by such resentment against a closed political cartel. So far, Dutch consensus government has escaped this fate (...) But for how long?'⁶

Beide citaten hadden door Van Thijn geschreven kunnen zijn. In 1967 vroeg Van Thijn zich op basis van zijn analyse ten onrechte af of de democratie 1972 wel zou halen, maar vandaag is diezelfde analyse actueler dan ooit bij de vraag of de democratie 2020 zal halen. Van Thijns pendule-democratie paste bij een samenleving die toen niet bestond, maar nu wel. Zijn waarschuwing dat het vijf voor twaalf was kwam te vroeg. Voor een liefhebber van pendules was Van Thijn een beroerde klokkijker.

STAATKUNDIGE VERNIEUWING?

Op het eerste gezicht lijkt dat andere idee uit de jaren '60, de rechtstreeks gekozen minister-president (en burgemeester), de meest aangewezen hervorming om de pendule-democratie naderbij te brengen. Het probleem zit daarbij echter in het feit dat er dan twee verkiezingen ontstaan: één voor het parlement en één voor de regeringsleider. Zelfs als die twee verkiezingen tegelijkertijd plaats zullen vinden krijgen zij een verschillend karakter. Nu staan Kamerverkiezingen (weliswaar onvoldoende) mede in het teken van de regeringsvorming, maar een rechtstreekse verkiezing van de minister-president zal in het teken staan van de regeringssamenstelling terwijl kiezers zich daardoor bij de parlementsverkiezing vrij voelen om zich meer dan nu door ideologische of programmatische voorkeuren te laten leiden. Het kortstondige experiment met de gekozen minister-president in Israël liet dit

ook zien, en leidde tot een verdere fragmentatie van de Knesset. Vooral als de regering ook het vertrouwen van een Kamermeerderheid nodig heeft kunnen divergenties tussen de twee verkiezingsuitslagen voor fricties en patstellingen zorgen.

Gelukkig is het ook mogelijk een pendule-democratie binnen onze parlementaire democratie te realiseren. Onvermijdelijk moet dan wel onze nationale heilige koe, de evenredige vertegenwoordiging, ter discussie gesteld worden. Evenredige vertegenwoordiging is immers een goed middel om alle bevolkingsgroepen bij het beleid te betrekken, maar een slecht middel om onvrede te laten uitmonden in een regeringswisseling: toen de kiezers in 1994 het derde kabinet-Lubbers ongenadig hard afrekenden op ingrepen in wao en aow werd één van de verliezende regeringspartijen, de PvdA, de spil in de nieuwe coalitie. En de uitbarsting van ongenoegen over Paars II heeft uiteindelijk geleid tot een nieuw kabinet met maar liefst twee Paarse partijen (vvd en D66). Een meerderheidsstelsel, zo leert de literatuur, biedt betere mogelijkheden voor een echte afwisseling van de wacht.

Vaak wordt daarbij naar het Engelse kiesstelsel gewezen, waar kandidaten met een relatieve meerderheid (dat wil zeggen: met meer stemmen dan elke concurrent) in een district worden gekozen. In de praktijk kan het Engelse kiesstelsel de regeringspartij echter behoorlijk isoleren tegen signalen van maatschappelijke onvrede. Al in 1972 waarschuwde de Britse politicoloog Gladish Nederlandse hervormers dat de veel hogere drempel die het Engelse kiesstelsel opwerpt tegen nieuwe partijen 'can be said to seal off the political arena against the intrusion of any issue which one or the other party is not prepared to embrace'⁷. Als in Nederland de gevestigde partijen een bepaald maatschappelijk vraagstuk te lang negeren worden zij wel tot de orde geroepen doordat een nieuw partijtje de onvrede over dat vraagstuk gebruikt om kiezers te mobiliseren en zo in de Kamer te komen. In 11 van de 17 verkiezingen vanaf 1948 wisten één of meer nieuwe partijen zetels in de Tweede Kamer te komen.

Democratie in de steigers? Rudy Andeweg *De Pendule van Ed. van Thijn*

Men denke in het recente verleden maar aan de ouderen-partijen of aan de LPF. Het Engelse kiesstelsel had het Fortuyn vrijwel onmogelijk gemaakt door te dringen in het parlement. Bovendien leidt onvrede met het regeringsbeleid in Engeland lang niet altijd tot een regeringswisseling. Thatcher kon onvrede lang trotseren (en Blair kan dat waarschijnlijk nu ook) omdat er zelfs in Engeland niet een puur tweepartijstelsel bestaat en de oppositie verdeeld is: onvrede over Thatcher waaierde uit over Labour en Liberals (nog afgezien van regionale partijtjes) en onvrede over Blair waaiert uit over Tories en Liberal Democrats. Het zoeken is in feite naar een kiesstelsel dat voldoende open is voor nieuwe uitdagers, maar de kiezer tegelijk ook de mogelijkheid biedt een echte afwisseling van de wacht in Catsby en Trêveszaal te bewerkstelligen.

Het is in dit verband interessant dat Van Thijn destijds probeerde zijn pendule-democratie te combineren met een meerpartijstelsel. Hij deed dat door de coalitie-onderhandelingen te verplaatsen van na de verkiezingen naar voor de verkiezingen: 'Van partijen naar stembusakkoorden' was ook de titel van zijn analyse. De kiezer kon zo stemmen op een partij, maar daarmee ook op een van twee alternatieve regeringscombinaties.

De vraag blijft dan wel hoe partijen er toe gebracht kunnen worden om zich voor de verkiezingen aan te sluiten bij een van twee zulke stembusakkoorden. Ons huidige kiesstelsel biedt daartoe geen enkele stimulans, het Engelse kiesstelsel onvoldoende, en van het Duitse kiesstelsel waar velen in ons land nu zo warm voor lopen, hoeft in dit opzicht ook geen soelaas verwacht te worden. Het is veel zinvoller om terug te gaan in onze eigen geschiedenis, naar het kiesstelsel van voor de invoering van evenredige vertegenwoordiging. Kamerleden werden toen in districten gekozen, maar anders dan in Engeland hadden zij daarvoor een absolute meerderheid nodig, dat wil zeggen: meer dan vijftig procent van de stemmen. Omdat kandidaten van meerdere partijen deelnamen haalde lang niet altijd een kandidaat zo'n meerderheid, en dan volgde

een paar weken later een tweede ronde tussen de kandidaten die de meeste stemmen hadden gehaald.

Dit stelsel heeft meerdere voordelen. In de eerste plaats is zo'n kiesstelsel niet bedreigend voor ons meerpartijstelsel: in 1913, na de laatste verkiezingen in Nederland met dit kiesstelsel, waren zeven partijen in de Kamer vertegenwoordigd; in 2003, de meest recente verkiezingen met evenredige vertegenwoordiging, waren negen partijen in de Kamer vertegenwoordigd: in dat opzicht is het verschil tussen beide stelsels niet groot. Nieuwe partijen wisten ook toen in de Kamer door te dringen.

TWEE STEMBUSAKKOORDEN

Tegelijkertijd bevordert dit stelsel (nu in Frankrijk, maar ook destijds in Nederland) de vorming van twee stembusakkoorden, en daarmee krijgt de kiezer de gelegenheid de pendule in werking te stellen en onvrede te vertalen in een wisseling van de wacht. De stimulans tot vorming van stembusakkoorden ligt in de hoge drempel van meer dan de helft van de stemmen. Daarom maken partijen afspraken voor de verkiezingen, of in ieder geval voor de tweede ronde, waarbij partij A die in de tweede ronde niet meer mee doet de eigen aanhang oproept op de kandidaat van partij B te stemmen in ruil voor de toezegging van partij B zo'n zelfde oproep te doen in een ander district ten gunste van de kandidaat van partij A. Dit werkt ook met kleine partijen, omdat een grote partij de eigen kandidaten in een paar districten kan terugtrekken ten gunste van kandidaten van de kleine partij in ruil voor steun van die kleine partij in de rest van het land. In Nederland vormden zich aan het einde van de 19de eeuw zo twee stembusakkoorden: de 'Coalitie' van confessionele partijen, en de 'Vrijzinnige Concentratie' van liberalen, die later ook door de SDAP gesteund werd. Deze stembusakkoorden waren niet altijd even hecht en effectief, maar wanneer de onvrede groot was, zoals over het kabinet Kuyper in de verkiezingen van 1905, dan sloten de oppositiepartijen zich aaneen. Zo was

Democratie in de steigers? Rudy Andeweg *De Pendule van Ed. van Thijn*

Nederland een mooi voorbeeld van een pendule-democratie: het liberale kabinet Pierson werd in 1901 afgelost door het confessionele kabinet Kuyper dat in 1905 het veld moest ruimen voor het vrijzinnige kabinet De Meester dat op zijn beurt in 1908/1909 werd afgelost door het confessionele kabinet Heemskerk dat in 1913 weer vervangen werd door het vrijzinnige kabinet Cort van der Linden.

Paradoxaal zouden wij dus het Nederlandse kiesstelsel aan de eisen des tijds kunnen aanpassen door terug te gaan in de tijd. Het betekent wel dat het taboe op aantasting van de evenredige vertegenwoordiging moet worden doorbroken. Misschien is dat nog een stap te ver⁸, maar er zijn ook andere hervormingen denkbaar die leiden tot meer *accountability*, tot het geven van meer effect aan onvrede met beleid. Men kan dan bijvoorbeeld denken aan zogeheten *recall* (terugroep) verkiezingen, waarbij kiezers in een met waarborgen omgeven procedure een referendum kunnen afdwingen over de vraag of de Tweede Kamer moet worden ontbonden. De recente gebeurtenissen in Californië, waar een combinatie van referendum-democratie met slecht ontworpen *recall*-procedures onwenselijke

effecten opleverde, hebben dit instrument ten onrechte een slechte naam bezorgd. Men kan ook denken aan het correctief wetgevingsreferendum, waarbij onvrede met het beleid weliswaar niet leidt tot een wisseling van de regering, maar wel tot een ander beleid. Ongetwijfeld zijn er nog andere hervormingen denkbaar die de verschuiving van mandateren naar afrekenen gestalte kunnen geven. De huidige discussie over staatkundige vernieuwing wordt niet gestuurd door een heldere diagnose van de problematiek van onze huidige democratie, maar door vage noties over het 'verkleinen van de afstand tussen kiezers en gekozenen'. Van Thijns destijds premature pleidooi voor een pendule-democratie bevat een verrassend scherpe diagnose van de hedendaagse spanning tussen ons bestel en de veranderde samenleving. Daarmee vormt het een goed uitgangspunt voor het denken over staatkundige hervormingen na 2002.

Bijdrage aan het symposium 'Haalt de Democratie 2020?' ter gelegenheid van het afscheid van Ed. van Thijn als hoogleraar op de Den Uyl leerstoel, Universiteit van Amsterdam, 12 september 2003.

Noten

1. Ed. Van Thijn, 'Van Partijen naar Stembusaccorden' in E. C. M. Jurgens e.a., *Partijvernieuwing?*, Amsterdam: Arbeiderspers, 1967, pp/54-73.
2. Joseph Schumpeter, *Capitalism, Socialism and Democracy*, New York: Harper & Row, 1976 (1942), p. 269.
3. Gerard van Westerloo, *Niet spreken met de bestuurder*, Amsterdam: Bezige Bij, pp.245-7.
4. Arend Lijphart, *Patterns of Democracy; Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*, New Haven: Yale University Press, 1999; G. Bingham Powell jr., *Elections as Instruments of Democracy; Majoritarian and Proportional Visions*, New Haven: Yale University Press, 2000
5. J. Thomassen, 'Politieke veranderingen en het functioneren van de parlementaire democratie in Nederland', in J. Thomassen, K. Aarts en H. van der Kolk (red.), *Politieke Veranderingen in Nederland 1971-1998; Kiezers en de smalle marges van de politiek*, Den Haag: SDU, 2000, p. 209.
6. R. B. Andeweg, 'From Dutch - Disease to Dutch Model? Consensus Government in Practice', *Parliamentary Affairs*, jrg. 53:4 (2000), p.709.
7. Ken Gladdish, 'Two-party versus Multi-party; the Netherlands and Britain', *Acta Politica*, jrg. 7 (1972), p.352.
8. Maar ook binnen ons huidige kiesstelsel is er nog ruimte voor verbetering; zie mijn 'Proeve van een Vernieuwd Kiesstelsel', *Nederlands Juristenblad*, 29 augustus 2003, pp. 1542-1547.